

Infrastructura critica naționala | europeana– Ce afaceri se încadrează și în ce condiții

Având în vedere perioada actuala și riscurile la care este supusa întreaga societate nu numai sanitar, ci și economic, este oportun sa aiba loc o trecere în revista a: (i) conceptului de infrastructura critica naționala, (ii) condițiile în care o anumita societate s-ar putea încadra într-o astfel de categorie, (iii) procesului prin care o societate ajunge sa dobândească acest statut, precum și (iv) obligațiile ce îi incumba odata desemnata.

I. Definiții relevante

Ce este de fapt infrastructura critica naționala? Potrivit legii¹, identificam mai multe **condiții care trebuie îndeplinite** în ceea ce privește vocația unui element, sistem sau al unei componente a acestuia de a fi identificat ca potențiala infrastructura critica naționala („ICN”):

i. Trebuie sa fie un element, un sistem sau componenta a acestuia. Interpretând gramatical definiția, putem observa ca legiuitorul a avut în vedere o plaja a obiectului ICN-urilor destul de larga, putând fi incluse diferite obiective de interes precum: supermarketuri, banci, anumite rețele specifice necesare pentru activități, ferme etc.

ii. Sa se afle pe teritoriul României.

iii. Elementul, sistemul sau o componenta a acestuia este esențial pentru menținerea funcțiilor vitale ale societății, sănătății, siguranței, securității, bunăstării sociale ori economice a persoanelor.

iv. Perturbarea sau distrugerea respectivului element, sistem sau o componenta a acestuia sa aiba un impact semnificativ la nivel național.

O definiție similara este data și **infrastructurii critica europeana („ICE”)** - o infrastructura critica naționala, a carei perturbare sau distrugere ar avea un impact semnificativ asupra a cel puțin doua state membre ale Uniunii Europene, denumite în continuare state membre. Importanța impactului se evalueaza din perspectiva criteriilor intersectoriale. Acesta include efectele ce rezulta din relațiile intersectoriale de dependența de alte tipuri de infrastructuri.

Articolul va avea în vedere în principal ICN-urile în timp ce atragem atenția ca ne vom afla în cazul unui ICE în eventualitatea în care impactul este la nivelul Uniunii Europene. Este de amintit ca cele aratate mai jos și **aplicabile ICN-urilor sunt aplicabile de asemenea și ICE-urilor**, cu mențiunea ca cele din urma au un numar de obligații în plus având în vedere impactul unional al acestora.

O alta definiție relevanta este cea a **serviciilor esențiale**. Conform legii², **serviciile esențiale** reprezinta acele servicii, facilitati ori activități care sunt sau ar putea fi necesare pentru a asigura un standard minim de trai și bunăstare a societății și a caror

degradare sau întrerupere a furnizării lor, ca urmare a perturbarii ori distrugerii sistemului fizic de baza, ar afecta semnificativ siguranța sau securitatea populației și funcționarea instituțiilor statului.

De asemenea, este relevantă și definiția PSO (denumire proprie O.U.G. nr. 98/2010, dar care în principiu, reprezintă un document, un plan de securitate). Astfel, **PSO** este definit ca documentul de planificare la nivel strategic, cu caracter operativ prin procedurile asociate, elaborat pentru fiecare ICN/ICE desemnată și destinat realizării managementului riscurilor de la nivelul ICN/ICE, care definește scopul, obiectivele, cerințele și măsurile de securitate ale acestora. Toate ICN-urile trebuie să aibă întocmit un astfel de PSO.

II. Împărțirea Infrastructurilor Critice Naționale în sectoare și subsectoare

Legiuitorul a creat o listă cu **sectoare și subsectoare**, având în vedere gama largă de zone unde putem întâlni infrastructura critică națională. Spre exemplu, avem sectoare precum: „Alimentație și agricultură” unde s-ar putea încadra hypermarketuri-le și fermele; „Financiar-Bancar” unde s-ar putea încadra bancile; sau „Tehnologia Informației și Comunicațiilor” unde s-ar putea încadra serviciile poștale sau infrastructuri de emisie radio-TV, precum și infrastructurile care permit accesul la Internet.

Mai departe, și aceste sectoare sunt împărțite în subsectoare. Spre exemplu, sectorul Financiar-Bancar este împărțit în cinci subsectoare: Taxe și Impozite, Asigurări, Banci, Bursa de Valori, Trezorerie și Sisteme de plăți. Toate aceste sectoare și subsectoare se pot regăsi în Anexa nr. 1 a O.U.G. nr. 98/2010.

În funcție de sectorul și subsectorul incident, există repartizată o **autoritate publică responsabilă**, care va îndeplini anumite atribuții prevăzute de O.U.G. nr. 98/2010 în ceea ce privește sectorul și subsectorul arondat. Spre exemplu, la nivelul sectorului de activitate „Alimentație și agricultură” sunt desemnate autorități publice responsabile Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor („ANSVSA”).

Autoritățile publice responsabile au numeroase atribuții în ceea ce privește aplicarea legislației privind ICN-urile, printre care: stabilesc criteriile sectoriale/intersectoriale și praguri critice aferente de la care un element poate fi considerat ICN/ICE; coordonează activitățile specifice procesului de identificare a ICN-urilor/ICE-urilor; avizează PSO-urile (planurile de securitate) pentru ICN-urile/ICE-urile aflate în responsabilitate; propun Guvernului desemnarea unei infrastructuri ca ICN/ICE; au atribuții de verificare a îndeplinirii obligațiilor de către ICN-uri/ICE-uri, dar și altele.

III. Procedura de identificare a ICN/ICE:

1. Autoritățile publice responsabile identifică potențialele ICN/ICE care corespund criteriilor sectoriale și intersectoriale (a se vedea punctul IV pentru discuția privind criteriile sectoare și intersectoriale). Persoanele juridice sau private care desfășoară activități și furnizează servicii esențiale de interes național în sectoarele și subsectoarele relevante au obligația de a participa, la solicitarea autorităților publice responsabile sau a M.A.I., la procesul de identificare și desemnare a ICN/ICE.
2. În urma procesului de identificare a potențialelor ICN/ICE, autoritățile publice responsabile propun M.A.I., prin Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice, desemnarea respectivei infrastructuri ca fiind ICN/ICE.
3. **Desemnarea ICN/ICE se aproba prin hotărâre a Guvernului.** Autoritățile publice responsabile informează proprietarul/operatorul/administratorul (în continuare „Deținătorii”) de ICN/ICE cu privire la desemnarea acestuia ca ICN/ICE în termen de 10 zile de la intrarea în vigoare a actului normativ de desemnare.
4. În termen de 9 luni de la desemnarea unei infrastructuri drept ICN/ICE, Deținătorii elaborează planul de securitate (PSO) prin care identifică elementele de infrastructură critică ale ICN/ICE și soluțiile de securitate existente sau care urmează să fie puse în aplicare pentru protecția acestora. Planul este transmis spre avizare autorităților publice responsabile.
5. Autoritățile publice responsabile efectuează, împreună cu Deținătorii de ICN/ICE, o evaluare a riscurilor și amenințărilor la care sunt expuse ICN/ICE **în termen de un an de la desemnarea infrastructurii critice drept ICN/ICE.** Evaluarea

conține inclusiv propuneri cu privire la necesitatea îmbunătățirii protecției ICN/ICE desemnate în cadrul subsectoarelor și se prezintă spre aprobare primului-ministru. Ulterior, evaluarea se realizează anual.

Trebuie menționat că termenele actuale ar putea fi scurtate prin modificări legislative (O.U.G./lege), mai ales în condițiile în care urgența ar reclama o astfel de necesitate.

IV. Criterii sectoriale și intersectoriale ce stau la baza identificării ICN/ICE:

Identificarea ICN-urilor/ICE-urilor se realizează pe baza atât a unor criterii sectoriale, aplicabile doar sectorului respectiv, cât și pe baza unor criterii intersectoriale, aplicabile tuturor sectoarelor.

În ceea ce privește criteriile sectoriale, acestea se stabilesc prin ordine ale conducătorilor autorităților publice responsabile, fiind particularizate pentru fiecare sector în parte. **Spre exemplu**, în sectorul „Alimentație și agricultură, criteriile sectoriale sunt stabilite prin Ordinul ANSVSA nr. 117/519/2019 pentru stabilirea criteriilor sectoriale și a pragurilor critice aferente sectorului ICN infrastructura critică națională - "Alimentație și agricultură".

Ordinul ANSVSA amintit mai sus are în vedere mai multe aspecte. Spre exemplu, pentru hypermarketuri ar avea relevanță următoarele criterii: **(i)** sunt puncte critice sau elemente aparținând operatorilor economici sau organismelor guvernamentale și care, odată afectate sau distruse, pot determina: disfuncții, vulnerabilități, factori de risc, amenințări, stări de pericol, agresiuni care să influențeze major buna funcționare a societății în ansamblul ei; **(ii)** sunt structuri vitale care, prin imposibilitatea operatorului economic de a-și exercita funcțiunile, împiedică accesul populației la resurse vitale: sisteme de prelucrare și depozitare a produselor agroalimentare.

De cealaltă parte avem **criteriile intersectoriale**, care se aplică tuturor sectoarelor. Acestea sunt: **(i)** numărul de victime – evaluat prin raportare la numărul posibil de decese sau vătămări; **(ii)** efectele asupra economiei – evaluat în funcție de importanța pierderilor economice și/sau a degradării produselor sau serviciilor, inclusiv eventualele efecte asupra mediului; **(iii)** efectele asupra populației – evaluat în funcție de impactul asupra încrederii acesteia, suferința fizică sau perturbarea vieții cotidiene, inclusiv pierderea de servicii esențiale. Criteriile intersectoriale **nu sunt cumulative** pentru identificarea ICN/ICE.

V. Obligațiile și atribuțiile proprietarilor, operatorilor sau administratorilor ICN/ICE

Deținătorii de ICN-uri/ICE-uri vor avea mai multe **obligații** odată cu desemnarea, cum ar fi: vor desemna un ofițer de legatură în relația cu autoritățile publice responsabile pentru securitatea infrastructurii critice. În termen de un an de la desemnarea ca ICN/ICE, autoritățile publice responsabile și Deținătorii de ICN/ICE vor asigura **pregătirea ofițerilor de legatură** pentru securitatea ICN/ICE și a personalului desemnat să îndeplinească atribuții în domeniul protecției infrastructurilor critice în unitățile de învățământ pentru formare și dezvoltare profesională abilitate, în condițiile legii. De asemenea, elaborează pentru fiecare ICN/ICE din responsabilitate un **plan de securitate (PSO)** ce are caracter operativ și în care sunt definite scopul, obiectivele importante, o analiză de risc, cerințele și măsurile de securitate ale infrastructurii critice.

Un alt aspect important este că asigură securitatea infrastructurii, implementează **masuri de reducere a vulnerabilităților** infrastructurii critice și asigură **resursele financiare** necesare organizării și desfășurării activităților de protecție a acesteia. De asemenea, informează autoritățile publice responsabile cu privire la orice modificare ce ar putea avea impact asupra infrastructurii.

Toate aceste obligații intervin doar în măsura în care se adoptă o Hotărâre de Guvern prin care Guvernul desemnează respectivul obiectiv ca fiind ICN/ICE, iar nerespectarea lor poate fi sancționată cu amenzi contravenționale care variază în funcție de încălcare de la 2.000 RON până la 30.000 RON.

În concluzie, conceptul de infrastructura critică națională vizează, intuitiv, orice element critic pentru statul român și populația acestuia în absența căruia s-ar putea naște o criză pentru populație de orice fel – energie, sănătate, aprovizionare cu alimente, economic etc. Este de reținut că aceasta reglementare are în vedere că prin desemnarea unui obiectiv drept ICN/ICE și impunerea obligațiilor amintite **sa se asigure continuitatea și siguranța respectivelor obiective**, iar în niciun caz să impună

inutil birocrăție asupra potențialelor ICN-uri/ICE-uri.

1. Conform art. 3 lit. a) din O.U.G. nr. 98/2010 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice („**O.U.G. nr. 98/2010**”);

2. Art. 3 lit. j) din O.U.G. nr. 98/2010;